

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦІЄЮ

**ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
В РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ
«НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ
(LIFE LONG LEARNING)»:
НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ ІV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ, ЯКА ПРИСВЯЧЕНА
ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ТОЛОЧКО ВАЛЕНТИНА МИХАЙЛОВИЧА**

21 листопада 2025 року

АНАЛІЗ НОРМАТИВНИХ ВИМОГ І ПРАКТИК КОНТРОЛЮ ГУМАНІТАРНОГО ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Міщенко В. І.¹, Савченко О. І., Кузьменко М. О.²

Кафедра соціальної фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Провідний фахівець, аптека «Леда», м. Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua, viktoriamischenko@ukr.net

Вступ. Забезпечення дітей безпечним і якісним харчуванням є пріоритетом державної політики навіть у період воєнного стану. Одним із ключових механізмів підтримки малолітніх є гуманітарна допомога, що включає дитяче харчування (ДХ) різного призначення, а саме: від сумішей для новонароджених до продуктів для дітей дошкільного віку. В умовах війни організація ввезення, обліку, зберігання та розподілу таких продуктів потребує особливої уваги та суворого дотримання чинного законодавства України. На жаль, порушення вимог безпечності, термінів придатності або умов транспортування, може створювати серйозні ризики для здоров'я дітей та негативно впливати на їх фізичний розвиток.

Мета дослідження полягала у аналізі нормативно-правових вимог до ввезення, обліку та розподілу ДХ, що надходить у вигляді гуманітарної допомоги, і визначити основні напрями контролю його безпечності в умовах воєнного стану в Україні.

Методи дослідження. Використано аналітичний, порівняльно-правовий і бібліографічний методи. Проведено аналіз чинних нормативних документів, зокрема законів, постанов КМ України, наказів МОЗ, а також офіційних даних Держмитслужби та Держпродспоживслужби. Особливу увагу приділено співставленню національних нормативів з міжнародними стандартами та рекомендаціями ВООЗ і ЮНІСЕФ щодо харчування дітей в умовах надзвичайних ситуацій.

Результати дослідження. Ввезення ДХ як гуманітарної допомоги

регламентується Законом України «Про гуманітарну допомогу» №1192-XIV і Постановою КМУ №174 від 01.03.2022 р., яка встановлює спрощений порядок митного оформлення вантажів і звільнення їх від оподаткування. Реєстрація одержувачів здійснюється в Єдиному реєстрі гуманітарної допомоги, який веде Міністерство соціальної політики [1, 4].

Кожна партія ДХ підлягає санітарно-епідеміологічному контролю та супроводжується документами, що підтверджують безпечність, склад і термін придатності продукції, відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» №771/97-ВР і Наказу МОЗ України №1084 від 23.06.2022 р. [2, 3]. Це дозволяє не лише забезпечити мінімальні стандарти безпечності продуктів, але й гарантувати відповідність їх віковим нормам споживання, що особливо критично для дітей раннього віку.

Логістичні етапи постачання гуманітарного ДХ включають митне оформлення, транспортування до регіональних складів, дотримання температурного режиму під час перевезення, тимчасове зберігання на сертифікованих складах та розподіл через благодійні організації, дитячі заклади та медичні установи з дотриманням вимог НАССР та нормативів безпечності продуктів. Гуманітарне ДХ, зобов'язані дотримуватись вимог системи НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points, «Аналіз небезпечних факторів та критичні точки контролю»), яка передбачає виявлення потенційних біологічних, хімічних і фізичних ризиків на кожному етапі постачання та контролю продукту, визначення критичних точок для запобігання небезпеці, встановлення критичних меж (наприклад, температури або термінів зберігання), моніторинг, коригувальні дії та документування всіх процесів [5]. Завдяки системі НАССР гарантується, що ДХ зберігається та транспортується безпечно і відповідає встановленим нормам, що особливо важливо у кризових умовах війни.

Контроль за дотриманням вимог безпечності та маркування здійснює Держпродспоживслужба України. Згідно з офіційним звітом за 2023 р., понад 95% перевірених партій гуманітарного ДХ відповідали встановленим нормативам, тоді як близько 12 % порушень стосувалися неналежного транспортування або відсутності маркування [6]. Ефективне виконання

нормативних вимог дозволяє забезпечити прозорість розподілу гуманітарної допомоги та знизити ризики для здоров'я дітей у кризових умовах.

Висновки. Таким чином, нормативне регулювання гуманітарної допомоги ДХ в Україні забезпечує системний підхід до контролю якості, безпечності та прозорості її обігу. Гарантує комплексний підхід до контролю безпечності та якості продукції на всіх етапах, а саме: від ввезення до кінцевого споживача. Ефективне виконання вимог законодавства дозволяє мінімізувати ризики для здоров'я дітей і гарантує належний рівень продовольчої безпеки навіть у кризових умовах війни.

Список використаних джерел

1. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22 жовт. 1999 р. № 1192-ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1192-14>
2. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23 груд. 1997 р. № 771/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр#Text>
3. Про затвердження Вимог до безпечності та окремих показників якості дитячого харчування : Наказ МОЗ України від 23 черв. 2022 р. № 1084 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0755-22>
4. Про деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України : постанова Кабінету Міністрів України від 1 берез. 2022 р. № 174 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-п#Text>
5. Про порядок обліку, розподілу та контролю гуманітарної допомоги : постанова Кабінету Міністрів України від 5 верес. 2023 р. № 953 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/953-2023-п>
6. Держпродспоживслужба України. Офіційний звіт про результати перевірок гуманітарних вантажів, 2023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua>